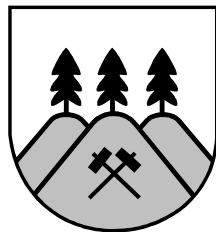

horizont

KULTÚRNO-SPOLOČENSKÝ MESAČNÍK OBCE RUDŇANY

ROČNÍK XX.

ČÍSLO 1

JANUÁR 2013

NEPREDAJNÉ

Vážení spoluobčania!

Pred niekoľkými dňami sme si vo svojich rodinách perlivým šampanským pripili na privítanie Nového roka a súčasne sme sa rozlúčili so starým.

1. januára si pripomíname aj deň vzniku Slovenskej republiky, ktorá prešla zložitým politickým a dynamickým vývojom. Aj keď analytici hodnotia tento vývoj rozličnými pohľadmi, Slovenská republika predsa kráča správnym smerom. Mnohí z nás oslavovali tento prelom rok v kruhu svojich najbližších, iní sa snažili privítať Nový rok v prúde osláv na námestiach, diskotékach, chatách.

Milí občania, nech ste už kdekoľvek oslavovali príchod nového roka dovoľte mi vysloviť pár postrehov, ako sme prežili starý rok a čo môžeme očakávať od roku 2013. V prvom rade sme sa obávali, či splníme to, čo sme si dali do rozpočtu, či podielové dane zo strany Vlády SR budú dotované tak, ako sme si ich plánovali. Záverečný účet a audit za rok 2012 nám napovie čo sme dobre urobili a čo zle!

Posúďte sami, či rok 2012 bol plodný pri rozvoji obce. Samotná obec počas uplynulého roka prekonávala prekážky, ale aj sa tešila z dokončených diel a ďalších dielčích úprav. Dúfam, že aj vy občania ste prežívali úspechy a všetky pozitívne udalosti, ako aj vykonané práce na zveľadenie obce s radosťou a záujmom. Pretože všetko, čo sa robí je zárukou kvalitnejšieho života a robí sa len a len v prospech občana. Preto, aby sme ešte krajšie prežívali dni v obci, je potrebné množstvo práce, množstvo projektov, štúdií, ale aj dobrej vôle vás samotných občanov na ich realizáciu.

Využívam túto príležitosť poďakovať sa všetkým, ktorý akokoľvek formou a mierou prispeli k zveľadeniu obce, obohateniu kultúrneho, duchovného života, pretože budúcnosť je a stále bude v rukách tu žijúcich občanov. Osobitne by som sa chcel poďakovať všetkým pedagogickým - nepedagogickým pracovníkom za nesmierne úsilie pri výchove a vstúpení významov vzdelanosti. Rovnako vyslovujem vysoké uznanie pra-

covníkom, športovcom, funkcionárom OŠK „Amužstva, dorastu, žiakov“ za šírenie dobrého mena našej obce v rámci Východoslovenského kraja. Úprimne ďakujem ženám zo súboru „Rudňanka“ za príkladnú reprezentáciu našej obce a príjemné počúvanie ich repertoáru. Zvlášť chcem poďakovať klubu invalidov za to, že aj keď majú podlomené zdravie, sú vždy ochotní pomôcť, ako im to zdravie dovoľuje.

Dôležité miestov v rudňanskom živote má aj duchovný život. Preto mi dovoľte aj v mene Váš vysloviť úprimné poďakovanie o príkladnú starostlivosť za duchovné a technické veci p. farárovi Matúšovi Perignéthovi.

V neposlednom rade dovoľte mi poďakovať sa poslancom obecného zastupiteľstva a členom odborných komisií o enormný záujem na naplňaní programových potrieb obce. Nuž aj vám úprimná vďaka členovia Banického cechu za šírenie baníctva Rudňan v rámci Slovenska. Nemalá vďaka patrí aj členkam časopisu Horizont, ktorý každý občan s radosťou očakáva a číta, čo je nové v obci. Moja vďaka patrí aj členom obecnej polície za ich obetavú prácu, ktorú vykonávajú v prospech občanov obce. Záverom sa chcem úprimne poďakovať za tvorivú a niekedy namáhavú prácu pracovníkom obecného úradu. Vždy a v každom čase sú pracovníci ochotní vyjsť občanom v ústrety a sú nápomocní pri riešení zložitých situácií.

V roku 2013 Vám želim viac krajších dní, ako tých horších, viac lásky ako nenávisť, viac hojnosti ako smútku a trápenia. Pevné zdravie a veľa úspechov v pracovnom aj v osobnom živote.

A za nás všetkých občanov by som želať 5 priani:

- Nech sme všetci zdraví
- Každý deň veľa radosť a menej zlosti
- Dobré medzilidské vzťahy
- Nech každý najde v sebe silu brániť dobro, česť a pravdu
- Nech do nového roka každý vstúpiť s právnou nohou

Miroslav Blišťan, starosta obce

INFORMÁTOR OcÚ

Uznesenia zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva dňa 12. 12. 2012

Uznesenie OcZ č. 199/2012

OcR schvaľuje novú komisiu na otváranie obálok cenových ponúk k verejnému obstarávaniu zákazok s nízkymi hodnotami na dodanie tovarov, poskytovanie služieb a uskutočňovanie stavebných prác v zložení Ing. Machovský, Mgr. Liptáková, p. Šteinerová, JUDr. Chroust, p. Kalafut od 01.01.2013 (prípadne doplnenie členov podľa odbornosti a potrieb realizácie akcií v roku 2013)

Uznesenie OcZ č. 201/2012

OcZ žiada starostu obce, aby vyhlásil nové verejné obstarávanie na rekonštrukciu odvodnenia cesty na Závistlivec

Uznesenie OcZ č. 202/2012

OcZ schvaľuje VZN č. 3/2012 o miestnych daniach a miestnych poplatkoch za komunálne odpady a drobné stavebné odpady na území Obce Rudňany s účinnosťou od 01.01.2013

Uznesenie OcZ č. 203/2012

OcZ schvaľuje Sadzobník cien Obce Rudňany platný na rok 2013

Uznesenie OcZ č. 204/2012

OcZ schvaľuje Plán kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na obdobie 1. polroku 2013 s doplnením prevedenia kontroly čerpania dotácií za rok 2012 a poveruje hlavného kontrolóra obce na vykonanie schválených kontrol

Uznesenie OcZ č. 205/2012

OcZ berie na vedomie Stanovisko hlavného kontrolóra obce k navrhovanému rozpočtu Obce Rudňany na roky 2013-2015

Uznesenie OcZ č. 206/2012

OcZ schvaľuje Dodatok č. 3 k VZN č. 22/2009 - dotácia na mzdy a prevádzku na žiaka pre rok 2013 pre MŠ a ZŠ Rudňany

Uznesenie OcZ č. 207/2012

OcZ schvaľuje použitie prostriedkov do fondu rozvoja obce na kapitálové akcie podľa schváleného rozpočtu na rok 2013

Uznesenie OcZ č. 208/2012

OcZ schvaľuje rozpočet Obce Rudňany na roky 2013-2015 s tým, že príjmy a výdavky rozpočtov na roky 2014 - 2015 nie sú záväzné

Uznesenie OcZ č. 211/2012

OcZ schvaľuje použitie prostriedkov z fondu rozvoja obce na dobropisovanú faktúru za odpredaj pozemkov v prospech Rudných baní š.p. Banská Bystrica v celkovej sume 5 920€ do 31.12.2012

Uznesenie OcZ č. 214/2012

OcZ schvaľuje Zmluvu o spolupráci pri umiestnení túlavých psov uzavretú medzi Obcou Rudňany a Občianskym združením Útulok šťastný psík, Matejovce nad Hornádom 147, 053 21

Uznesenie OcZ č. 215/2012

OcZ schvaľuje Zmluvu o poskytovaní služby medzi Obcou Rudňany a p. Slavomírom Nogom –MOSA na zabezpečenie zimnej údržby miestnych komunikácií na rok 2012/2013

Uznesenie OcZ č. 217/2012

OcZ schvaľuje Dodatok č. 14 k Zmluve o zbere, odvoze a zneškodňovaní komunálneho odpadu z obce Rudňany č. 6000/2002/V-18 uzavretý medzi Obcou Rudňany a Brantner Nova s.r.o., Sadová 13, 052 01 Spišská Nová Ves

Uznesenie OcZ č. 218/2012

OcZ schvaľuje Zmluvu o zabezpečení odbornej praxe študentov študijného programu Sociálna práca medzi Obcou Rudňany a Teologickým inštitútom Spišská Kapitula 12, Spišské Podhradie so zapracovanými pripomienkami

Uznesenie OcZ č. 219/2012

OcZ schvaľuje Dodatok k Zmluve o poskytovaní verejných služieb č. TP5081110615000 medzi Obcou Rudňany a Slovak Telekom a.s., Karadžičova 10, Bratislava

Uznesenie OcZ č. 221/2012

OcZ schvaľuje Dodatok č. 1 k VZN č.5/2011 o poskytovaní sociálnej služby v jedálni

Uznesenie OcZ č. 223/2012

OcZ schvaľuje za nového nájomníka do 2-izbového bytu s. č. 125/15 p. Silviu Tauberovú od 01.12.2012

Uznesenie OcZ č. 224/2012

OcZ schvaľuje za nového nájomníka do 2-izbového bytu s. č. 80/1 p. Jána Mokryša od 01.12.2012

Uznesenie OcZ č. 225/2012

OcZ schvaľuje za nového nájomníka do 3-izbového bytu s. č. 80/10 p. Janu Šilonovú od 06.12.2012

Uznesenie OcZ č. 226/2012

OcZ schvaľuje za nového nájomníka do 2-izbového bytu s. č. 80/19 p. Marcelu Stanislavovú od 06.12.2012

Uznesenie OcZ č. 228/2012

OcZ schvaľuje, aby Mgr. Liptáková – stavebný dozor pre obec Rudňany, odborne posúdila závady na novo zrekonštruovanom obecnom nájomnom byte č. 89/1 v Rudňanoch

Uznesenie OcZ č. 229/2012

OcZ žiada starostu obce, aby na základe zistených nedostatkov stavebným dozorom na obecnom nájomnom byte s. č. 89/1 požiadal zhotoviteľa stavby o odstránenie závad v rámci reklamačného konania

Uznesenie OcZ č. 230/2012

OcZ žiada starostu, aby neodkladne riešil výšku nákladov za nájom, vodu, plyn a elektriku v obecnom nájomnom byte s. č. 89/1, podľa stanoviska štátneho zdravotného ústavu je byt neobývateľný

Uznesenie OcZ č. 231/2012

OcZ žiada starostu obce, aby vyhlásil verejno-obchodnú súťaž na nebytové priestory - garáže v časti obce Stupy o rozmeroch 13,5 x 4 m

Uznesenie OcZ č. 232/2012

OcZ ruší Zmluvu o Spoločnom školskom úrade Poráč k 31.12.2012

Uznesenie OcZ č. 233/2012

OcZ schvaľuje začlenenie Obce Rudňany k Spoločnému školskému úradu Smižany s termínom 01.01.2013

Uznesenie OcZ č. 237/2012

OcZ žiada starostu obce riešiť napojenie na verejný vodovod a zabezpečiť zásobovanie obyvateľov zdrojom pitnej vody

Zmeny v oblasti daní a poplatkov SADZBY DANE platné pre Obec Rudňany

Výňatok z VZN č. 3/2012

§ 6

4. Správca dane na území celej obce Rudňany ustanovuje hodnoty pozemkov v členení podľa ust. § 6 ods. 1 zákona o miestnych daniach nasledovne :

a) orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady	0,0647 eur/ m ²
atrvalé trávnaté porasty	0,0169 eur/ m ²
b) záhrady	1,85 eur/ m ²
c) zastavané plochy a nádvorcia	1,85 eur/ m ²
a ostatné plochy	1,85 eur/ m ²
d) lesné pozemky na ktorých sú hospodárske lesy	0,0995 eur/ m ²

Takto ustanovená hodnota pozemku sa použije len, ak daňovník hodnotu pozemku nepreukáže zna-
leckým posudkom.

e) stavebné pozemky

18,58eur/ m²

§ 7 Sadzba dane

V súlade s ust. § 8 ods. 2 zákona o miestnych daniach správca dane ustanovujeročnú sadzbu dane z po-
zemkov v obci pre jednotlivé druhy pozemkov v obci nasledovne:

a) orná pôda, chmeľnice, vinice, ovocné sady a trvalé trávnaté porasty	1,75 %
b) záhrady	0,35 %
c) zastavané plochy a nádvorí a ostatné plochy	0,35 %
d) lesné pozemky, na ktorých sú hospodárske lesy	0,35 %
e) stavebné pozemky	0,35 %

Daň z pozemkov sa vypočíta ako súčin základu dane a ročnej sadzby dane z pozemkov.

§ 11 Daň zo stavieb

Sadzba dane

1. Správca dane určuje v súlade s ust. § 12 ods. 2 zákona o miestnych daniach ročnú sadzbu dane
zo stavieb za každý aj začatý m 2 zastavanej plochy v obci nasledovne:

- stavby na bývanie a drobné stavby, ktoré majú doplnkovú funkciu pre hlavnú stavbu **0,080 eur/m²**
- stavby na pôdohospodársku produkciu, skleníky, stavby pre vodné hospodárstvo, stavby využívané na skladovanie vlastnej pôdohospodárskej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu **0,080 eur/ m²**
- stavby rekreačných a záhradkárskych chát a domčekov na individuálnu rekreáciu **0,174 eur/ m²**
- samostatne stojace garáže a samostatné stavby hromadných garáží a stavby určené alebo používané na tieto účely, postavené mimo bytových domov **0,232 eur/ m²**
- priemyselné stavby, stavby slúžiace energetike, stavby slúžiace stavebníctvu, stavby využívané na skladovanie vlastnej produkcie vrátane stavieb na vlastnú administratívu **0,398 eur/ m²**
- stavby na ostatné podnikanie a na zárobkovú činnosť, skladovanie a administratívu súvisiacu s ostatným podnikaním a zárobkovou činnosťou **0,796 eur/ m²**
- ostatné stavbyneuvedené v písm. a) až f) **0,174 eur/ m²**

2. V súlade s ust. § 12 ods. 3 zákona o miestnych daniach určuje správca dane pri viacpodlažnýchstavbách príplatok za podlažie vo výške 0,099 eura za každé ďalšie podlažie okrem prvého nadzemného podlažia.

3. Podlažie stavby je časť vnútorného priestoru stavby vymedzená podlahou a stropnou konštrukciou. V prípade, že stavba nemá stropnú konštrukciu, za podlažie na účely tohto zákona považuje časť stavby vymedzená podlahou a strešnou konštrukciou.

§ 16 Daň z bytov

Sadzba dane a výpočet dane

1. V súlade s ust. § 16 ods. 2 zákona o miestnych daniach určuje správca dane ročnú sadzbu dane z bytov v obci Rudňanyvo výške 0,116 eura za každý aj začatý m²podlahovej plochy bytu a nebytového priestoru.

§ 19 Daň za psa

Predmet dane

- Predmetom dane za psa je pes starší ako 6 mesiacov chovaný fyzickou osobou alebo právnickou osobou.
- Predmetom dane za psa nie je pes chovaný na vedecké účely a výskumné účely; pes umiestnený v útulku zvierat; a pes so špeciálnym výcvikom, ktorého vlastní alebo používa občan s ťažkým zdravotným postihnutím.

§ 20 Daňovník

Daňovníkom je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá je vlastníkom psa alebo je držiteľom psa, ak sa nedá preukázať, kto psa vlastní.

§ 21 Základ dane

Základom dane je počet psov.

§ 22 Sadzba dane

V súlade s ust. § 25 a s § 29 zákona o miestnych daniach určuje správca dane sadzbu dane nasledovne:

a) **5eur za jedného psa a kalendárny rok**

b) Takto určená sadzba dane platí za každého ďalšieho psa u toho istého daňovníka.

§ 23 Vznik a zánik daňovej povinnosti

1. Daňová povinnosť vzniká prvým dňom kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, v ktorom sa pes stal predmetom dane podľa § 22 ods. 1 zákona o miestnych daniach a zaniká posledným dňom mesiaca, v ktorom pes prestal byť predmetom dane.
2. Daňovník je povinný podať **priznanie** k dani za psa do 31. januára zdaňovacieho obdobia, v priebehu zdaňovacieho obdobia do 30 dní odo dňavzniku daňovej povinnosti.
3. Obec vyrubí daň za psa rozhodnutím. Vyrubená daň je splatná v zmysle § 39h tohto nariadenia.
5. **Zánik daňovej povinnosti preukazuje daňovník príslušnými dokladmi (najmä prehlásením o dôvode zániku, potvrdením o odcudzení psa, potvrdením o utratení psa a pod.)**

POPLATOK TKO

§ 40

1. Poplatok sa platí za komunálne odpady, okrem elektroodpadov a drobné stavebné odpady, ktoré vznikajú na území obce.
 2. Ak zákon o miestnych daniach neustanovuje inak, poplatok platí poplatník podľa § 77 ods. 2 zákona o miestnych daniach:
- a) **fyzická osoba, ktorá má v obci trvalý pobyt alebo prechodný pobyt fyzická osoba, ktorá je na území obce oprávnená užívať alebo užíva byt, nebytový priestor, pozemnú stavbu alebo jej časť, alebo objekt, ktorý nie je stavbou, alebo záhradu, vinicu, ovocný sad, trvalý trávny porast na iný účel ako na podnikanie, pozemok v zastavanom území obce okrem lesného pozemku a pozemku, ktorý je evidovaný v katastrálnych mapách ako vodná plocha (ďalej len nehnuteľnosť),**
- b) **právnická osoba, ktorá je oprávnená užívať alebo užíva nehnuteľnosť nachádzajúcu sa na území obce na iný účel ako na podnikanie,**
- c) **podnikateľ, ktorý je oprávnený užívať alebo užíva nehnuteľnosť nachádzajúcu sa na území obce na účel podnikania.**

§ 41

Sadzba poplatku

1. Obec Rudňany ustanovuje na svojom území sadzbu poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady nasledovne:
- a) ak na zber zmesového komunálneho odpadu platiteľ používaná zbernú nádobu KUKA 110 l určuje sa poplatok **0,0274 eura** za osobu a kalendárny deň, t.j. **10,00 eur/osoba/rok**
- b) ak na zber zmesového komunálneho odpadu platiteľ využíva veľkokapacitný kontajner AVIA WOK:
- 1) poplatok platí podľa počtu odvozov a to **122,50 eur/ jeden odvoz**
 - 2) ak platiteľ je zástupca bytového domu (spoločenstva vlastníkov bytov) platí poplatok uvedený v ods. 1 písm. a) **0,0274 eura** za osobu a kalendárny deň, t.j. **10,00 eur/os./rok**
 - 3) ak má platiteľ nádobu prenajatú pripočíta sa mu poplatok za prenájom vo výške **169,80 eur/ za rok**
- c) ak je vlastník resp. užívateľ nehnuteľnosti, ku ktorej sa neviaže trvalý pobyt, s vlastnou KUKA 110 l nádobou, platí poplatok podľa počtu nádob a počtu odvozov, zapojený do systému zberu - 1x za dva týždne 26 odvozov, 1x za štyri týždne 12 odvozov pričom poplatok za jeden odvoz je **3,50 eur**
- d) ak vlastník resp. užívateľ nehnuteľnosti, ku ktorej sa neviaže trvalý pobyt, ako stavby rekreačných chat, domčekov využívaných na individuálnu rekreáciu platí paušálny poplatok **16,42 eur na jeden rok**
2. Poplatok za zber, prepravu a zneškodňovanie komunálnych odpadov a drobných stavebných odpadov sa každému poplatníkovi vyrubí rozhodnutím.
 3. Zdaňovacím obdobím pre poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady je kalendárny rok.

KOTERBACHY OČAMI MÔJHO DETSTVA

II. časť

V tomto komplexe boli aj závodné stajne. Kone, vozy, koče, v tom čase bolo v Koterbachoch len jedno auto, mal ho krčmár Krakovič – žid. Keď na jar 1942 brali židov, zobrali aj Krakoviča a jeho auto si odviezli nemeckí vojaci. Neskôr aj riaditeľ závodu mal auto so šoférom Pakom. Vedúcim maštali bol pán Halčín. Za povstania partizáni zobrali voz, kone, od mäsiara Flajšera (bol z Vondrišľa) klobásky, slaninu. S vozom išli hore Koterbachmi, za nimi išlo veľa detí, ako vždy keď sa deje niečo zvláštne. Medzi deťmi bol aj môj brat. Vtedy mal osem rokov, všetci tlačili voz hore cestou. Keď boli na úrovni našich domov on odišiel a Halčinov syn, starší asi o osem rokov mu volal : „Dodičko povedz mojej maceri že som išol ku partizánom“. Po mnohých rokoch po štúdiách môjho brata v Prahe stretol sa s človekom, ktorý mu bol nejaký povedomý. Obaja sa po obídení obzreli späť. Brat sa opýtal nie ste vy pán Halčín ? Áno a pri rozhovore zistili, že žije v Prahe kde vyštudoval právo. A ja som „Dodičko co tvojej maceri išol povedzec, že si šol ku partizánom“. Aký je svet malý.

Vedľa stajní bola pri hlavnej ceste četnícka stanica. V mojom detstve bol veliteľom pán Tic a od roku 1939-1940 Kňazek. Oproti cez cestu bola malá pekárňa, ktorú vlastnili Šiserovci, dvaja bratia. Jeden sa odsťahoval, keď odchádzali z Koterbách Česi. Druhý si prepísal meno na Vojtech Strelec. Neviem prečo. V pekárni sme si cestou do školy kupovali čerstvé rohlíky, päť za dvadsať halierov. Za pekárňou v domci bývali Melušovci. Bola tam aj pošta, vedúcim bol Farárik, neskôr Divoch. V malom parku pred Správou závodu po II. svetovej vojne bol postavený pomník padlým vojakom . Na malom úzkom rovnom priestore bolo niekoľko budov. Robotnícky dom, na poschodí ktorého bola sála, kde sa odohrávali divadlá a tanečné zábavy ešte za môjho detstva. Neskôr sa z toho stala ubytovňa pre cezpoľných baníkov. Vedľa v malom domčeku bývali Bizubovci. Pán Bizub bol elektrikár a mamin spolužiak, taktiež jeho manželka, spolužiačka. Mali dve deti Gabiku a Lacka. Gabika bola moja kamarátka a spolužiačka. Vydala sa do Prešova. Neskôr som sa s ňou náhodou stretla, pôsobila na Technickej univerzite v Košiciach ako študijná referentka.

V priestore medzi stajňami, žandárskou stanicou, robotníckym domom a cestou na malom priestranstve, občas pred nejakými sviatkami boli rozložené šiatre, kde sa predávalo všeličo. Odohrávali sa tam vždy trhy. Bola tam strelnica, pod šiatrami porcelán, hrnce a mnoho iných vecičiek. Boli tam medovníkari, pod šiatrami sa predávali rôzne domáce potreby, boli tam aj verklikári, ktorí vyhrávali a mali obyčajne papagája, ktorý vám za pár halierov vytiahol horoskop. Bosniaci „Lacný Jožko“ nosili tovar v krošni pred sebou, predávali drobnosti, brošne, sponky, hrebienky, harnadle, zrkadielka, stužky, mydlo, alpu, niveu a rôzne maličkosti. Brusiči opravovali dáždniky, brúsili nože a nožnice. Zber surovín sa konal tiež zaujímavo. Kuľa zo Spišskej Novej Vsi s vozom a koníkom zberal handry a kože. Za veci dal hrnček, alebo nejaký prstienok. Drotári a sklenári tiež chodili s krošňami na chrbte a keďže nebol rozhlas, títo predávači a zberači išli dedinou a hlasno vyvolávali „Hrnce drótovať“. Handrár zvonil zvoncom. Drotári krásne odrôtovali hlinené džbány, misy, zacínovať a zaplátať hrniec, alebo vedro, ktoré tieklo. Všetko sa šetrilo. Drôty boli lacnejšie hliníkové, alebo drahšie medené. Na nádvorí riaditeľstva boli hospodárske budovy a mäsiarstvo. Z nádvorja sa vchádzalo do hlavnej budovy Správy závodu. Dole bola vrátnica a telefónna centrála, kde pracovala Margita Wágnerová, asi naša rodina po mojej prababke. Po príchode Červenej armády 23. januára 1945 vošiel do telefónnej centrály vojak a videl že telefonistka má na centrále kvetináč povedal jej : „Beri etot cvet“ a pažbou zbrane rozbil celú centrálu. Za Bizubovcami v lese bola kolkáreň, kde sa hrávali kolký – krehle. Bol to veľmi rozšírený šport v Koterbachoch. Vedľa bola ľadovňa - budova v lese, vo vnútri ktorej bola vyhlbená jama v zemi. Do nej vozili v zime na saniach ľadové kocky, ktoré rúbali na spomínanej vodnej nádrži - tóne. Ľad využíval mäsiar a tiež v oddelenej miestnosti vo vnútri ľadovne bol drevený stôl, kde vozili mŕtvoľy, keď bola nariadená pitva a bolo leto. Za budovami bol už len les a za lesom lúky Polianky. Tade sme si skracovali cestu zo školy. Polianky boli

pásky ornej pôdy ktorú vlastnili baníci, malorolníci. Napravo od Polianok bol les, veľký kopec, kde sme chodievali na huby a ďalej do vrchu boli lúky Čeršle a Poráčske lúky s veľkým bohatstvom lesných plodov, naše zásoby na zimu. Po hlavnej ceste do budovy Správy závodu bol vchod z cesty na poschodie. Páni tam mali tzv. Kasíno, kde mali spoločenské stretnutia a zábavy. V suteréne bola Krakovičova krčma a malá miestnosť, kde páni hrávali biliard. Za nádvorím bol park, kde bývali majálesy a zábavy. Oproti Správe závodu pri ceste za malým dreveným plotom bol drevený dvojdom. Bývali tam trochu bohatší gazdovia Kalafutovci, volali ich Amerikánci, asi niekto z nich mal niekoho v Amerike. Mali syna Tóna. Chlap bol tam len jeden. Druhá rodina bola Bodnovičovci. Odtiaľ išiel chodník strmo pod les, kde bola malá usadlosť - Kuržejovci. Volali sme to Do Dolinky. Mali role a kravičky. Ich dom počas SNP zohrával veľkú úlohu pre partizánov. Bol ďaleko od cesty a v lese. Ďalej pri ceste stál väčší murovaný dom, oplotený, s krásnou kvetinovou predzáhradkou. Žili v ňom tri sestry židovky Fridlenderove, volali sme ich Fricanky. Za domom mali hospodárske budovy a malé roľnícky. Dom mali zariadený veľmi moderne, jednu veľkú miestnosť využívali na premietanie filmov. Bolo to jediné kino v Koterbachoch. Sedelo sa na drevených laviciach, premietali na veľké plátno zavesené na stene. Cez prestávku za malý peniaz bolo možné si kúpiť štolverky, alebo sisiky v kornútku - štucni. V lete zmrzlinu. Mali aj kravičky. Za nimi v stavbe bývali Kopčovci. Pán Kopčo bol baník, ale rodina pomáhala v domácnosti aj sestrám Fridlenderovým. Počas zlých čias roku 1942 v marci na jar, keď z Koterbach vyviezli všetkých židov, odviezli aj Fricanky. Môj otec im kúpil zelené ruksaky, mohli si zobrať len pár kíl. Vtedy povedali apovi „pán Melter my ideme teraz a po nás pôjdu katolíci do r.....“ Celý ich majetok zobrali arizátori a ostatní gardisti. Kravičky na žiadosť Fricaniek odviezli pod les Kuržejovci. Nám darovali dva vyšívané obrazy v okrúhlych rámoch. Fricanky tak, ako aj ostatní Koterbašskí židia zomreli v koncentrákoch, nik sa už z nich nevrátil. Pri židovskej pohrome odniesli Koracha a jeho dve krásne dcéry, Ungera s rodinou, krčmára Krakoviča, niektorých cigánov zo Zlatníka a potom sa chceli zamerať na každého, kto nebol Slovák. Koterbachy v tom čase boli obsadené SS a slovenskí gardisti im pomáhali. Bolo aj dosť domácich Nemcov. SS bývali v novo vybudovanej budove – kasárni, ktorá bola pôvodne vývarovňou, jedálňou pre baníkov, až po roku 1944

V pozadí niekoľkotriedná škola pred rokom 1936. Neskôr ubytovňa pre robotníkov.

Lišuch, Melter, Bendík.
Majstri závodu, elektrikár, doprava, údržba

kasáreň pre SS. Správcom budovy boli Kufnerovci. Väčšina v Hlinkovej garde boli len preto, že dostali peknú uniformu a parádne čížmy. Keď išli v nedeľu z kostola pochodovali hore Koterbachami a spievali. „Sme hlinkovej gardy sme slovenská stráž Hlinka je náš otec, vodca Šaňo Mach“. Z kasárne sa vždy večer ozývala nemecká pieseň Lili Marlen.

Oproti Fricankám bol závodný holcplac - drevosklad, bol oplotený vysokým plotom v hornej časti mal veľkú bránu, cez ktorú na vozoch zvážali drevo. Drevo sa spracovávalo pre potrebu závodu, bola tam aj píla. Dolnou bránou odvážali vyrobený, potrebný materiál. Plot holcplacu siahal až ku Poliankám ku potoku. Pri hornej bráne holcplacu, naľavo, bol podlhovastý murovaný dom, ohradený s peknou kvetinovou predzáhradkou a bokom, vedľa domu bola zeleninová záhrada. V dome bývali Bitnerovci - nemci, bezdetní. Boli úradníci. Pred frontom sa niekam odsťahovali. Po nich

byť dostal úradník Novák, mal 3 deti Gašpara, Ruda a Máriu. Jeho manželka bola belgičanka, nevedela dobre po slovensky. Prišli z Krompách a Novák bol otcovi bratranec. Novákovci neskôr odišli na Bint. Máriu zabil blesk, potom sa tam nastahovala úradníčka Anička Špickopfová, ktorá sa vydala za Mikesku. Pochádzala so Starej Lesnej, bola nemka, ale apolitická a počas zlých čias pomáhala robotníkom, bola veľmi tolerantná. Cez cestu oproti bola drevená budova - najstaršia škola v Koterbachoch. Neskôr na tomto mieste postavili poschodový dom pre úradníkov. Bývali tam hutmani Polkoráb a Hrabovský. Kolmo na stavbu bol malý starší dom. V dome býval Lovaj a Mikšanikovci, veľmi príjemní ľudia, úradníci nie nemci mali dcéru Zitu. Robotníci ich mali veľmi radi. Ešte k Hrabovským, mali dvoch synov. Hrabovský sa po fronte stal riaditeľom závodu vo Švábovciach. Jeden zo synov po roku 1989 bol hovorcom v automobilke. Dodo - Jozef Polkoráb - Slaný bol počas prechodu frontu veľmi aktívny. Bol partizánom v SNP. Paralelne s domom úradníkov bola rovnaká budova postavená na mieste starej drevenej budovy, kde pôvodne bývali Hrebenárovi. V novej budove bol zriadený notársky úrad a archív. Hrebenárovi odišli do Zimného. Notárom bol Pavol Kojš. Úradníci Melterová Mária – rovnako po skončení školy, Špickopfová Anna, veľmi slušná a dobrá úradníčka a úradník Jozef Sládkovský. Kojš bol slovak zo Žiliny po SNP odišiel z Koterbach. Notárom sa stal Alexander Tót zo Želiezoviec. Bol tam krátko po vojne, oženil sa s Máriou Melterovou a odišli do Bratislavy. Po ňom bol dlhšie notárom pán Tkáč. Mal dvoch synov. Jeden z nich sa stal po r. 1989 ministrom.

Po vojne bol veľmi biedny život, bol veľký nedostatok všetkého. Riaditeľstvo závodu pridelo staré záhradky okolo bývalých odídených rodín z domov robotníkom, aby si pestovali zeleninu. My sme mali dve hriady v Bitnerovej záhrade. Vedľa nás mal dve hriady pán notár Tkáč. Úrodnej zeme v Koterbachoch bolo veľmi málo. Všade boli len halne - hľušina z bane. Nie každý mal kúsok zeme - záhradku.

Povyše bola pekná budova, pod cestou poschodová štvorbytovka pre úradníkov. V bytovke bývali na poschodí Zdobnickí - vedúci obchodu Tržnica. Boli česi mali jedného syna Zdena, bol môj spolužiak. Vedel veľmi pekne kresliť. V dospelosti bol akad. maliar. Mali klavír a pani Zdobnická keď hrávala otvorila okno a spievala. My deti sme čupeli na medzi a počúvali. Klavír vtedy nemal nikto. Pod nimi bývali jej rodičia. Zdena som veľmi často doučovala. Jeho otec bol vedúci tržnice, vtedy najväčšieho obchodu v Koterbachoch. Z Tržnice raz mesačne vozili objednaný tovar, zapísaný v knižke. Tovar bol vždy v bedničke od dynamitu. Pribalené boli rumové pralinky, na ktoré sme sa vždy veľmi tešili. Chudobnejší si nosili

nákupy podľa potreby sami. Nákup nosili v partku - noši na chrbte. Zdobnickí odišli , keď z Koterbach vyhnali čechov. Asi do Ostravy. Chrbtom k Zdobnickým býval hutman Moder, nemec, nevedel po slovensky. Dole býval hutman Tauber, neskôr po jeho odchode Múdry – úradník. Celá budova od cesty bola ohradená pekným plotom, aj od lutní - potoka. Od budovy k potoku - lutniám boli záhradky pre pánov, Panské záhrady. Cez ich dvor nám dovolili chodiť a tak sme si skracovali cestu na kolóniu. Potom sme išli strmým chodníkom po halni.

Nad cestou z druhej strany budovy vľavo bola strmá medza, lúky a veľký les za ktorým bol Priloh - role poračských gazdov. Hore napravo na halni pravdepodobne na starej hlušine zo starých štôlní - Na halni, stála v tom čase najväčšia budova v Koterbachoch Pätöracka kolónia – poschodová budova. Bolo to bývanie pre baníkov. Pre 18 rodín. Deväť rodín hore a deväť dole. Bola tesne vedľa Pätörackej šachty. Malý dvor, oproti drevárky, malý chodníček oproti drevenému veľkú na dve strany sa rozdeľujúcemu schodištu. V druhej polovici dvora oproti bytom boli záchody. Vždy štyri rodiny mali jednu drevárku a jeden záchod. Chrbtom drevárok boli chlieviky, keď si niekto chcel chovať ošípané, alebo hydinu. Každý mal od WC svoje kľúče. Hygiena sa dodržiavala perfektne. Bolo zavedené týždeníctvo. Byt sa skladal z malého priestoru pred vstupom do kuchyne - otvorenej verandy „dvorika“, kuchyne a jednej izby. Byt bol bez elektrickej zásuvky, elektrina sa platila paušálne, ale užívali sa aj zlodejky. Na dvoriku, a horný na gangu, mal každý špajstrunu- bedňu ako špajzu. V špajstrune sa držali zásoby jedla. Byt sa vykuroval drevom. Z druhej strany budovy v halni v zemi boli vymurované pivnice, prisypané zemou. Na nich bol trávnik. Tam vždy dve rodiny si v jednej pivnici uskladňovali potraviny ktoré vyžadovali chlad. Tam sme držali aj chlieb. Z halne bol naširoko výhľad do celého okolia. Na kolónii bolo veľa detí. Najviac sme sa hrávali na dvore. To boli krásne hry. Neboli televízory, len my a Jani báči, otcov brat, sme mali rádiá. Žili sme skromne, šťastne, krásne. Život nebol idylický. Tu žili predkovia mnohých národov a etník, považovali túto krajinu za svoj domov, napriek odlišnosti jazykov, ktorými hovorili, spájalo ich spoločné úsilie, ťažká práca v útrobach tunajších hôr.

(Pokračovanie v budúcom čísle)

Odhalenie pamätníka padlým v II.svetovej vojne, pri Správe závodu

■ Boh daj šťastia tejto zemi

Je dobrým zvykom, že v predvianočnom čase myslíme i na ľudí, ktorí sú osamelí a nemajú okolo seba blízkych ľudí. Preto Komisia pre kultúru a šport pôsobiaca pri obecnom úrade každoročne takýchto ľudí pozýva na slávnostné predvianočné posedenie pod názvom „Boh daj šťastia tejto zemi“. Nebolo tomu inak i v minulom roku, keď sa 18. decembra 2012 otvorila spoločenská sála OcÚ

nielen pre ľudí osamelých, ale i ľudí, ktorí v predošlom roku prispeli k reprezentovaniu našej obce alebo priložili pomocnú ruku pri jej zvelaďovaní. Medzi takýchto ľudí patrí p. Ján Bodnár, ktorý prevzal z rúk predstaviteľov našej samosprávy pamätnú plaketu. Učili sme si i našich jubilantov, ktorí v druhom polroku 2012 oslávili svoje životné jubileá a taktiež sme privítali i oslávencov zlatej svadby manželov Neuvirthových. K sviatočnej atmosfére prispeli súbory Rudňanka a Jamničan, ale i deti z našich škôl a škôlok a potešili našich vzácnych hostí svojim kultúrnym programom. Aj keď niektoré obce z finančných dôvodov upúšťajú od takýchto stretnutí, sme veľmi radi, že Komisii pre kultúru a šport sa darí túto tradíciu udržať a pevne veríme, že v nasledujúcom krízovom roku pre samosprávy budeme môcť podobné akcie organizovať.

Mgr. Kandráčová Katarína

■ (Po) Novoročné zamyslenie

Či sme mali, alebo veľkí, každý rok sa tešíme na pokojné, sviatočné chvíle, ktoré prežijeme v kruhu svojich najbližších, potešíme sa z radosti a rozžiarených detských očí pri vianočnom stromčeku a potom veselo a s trochou nostalgie privítame zase ďalší Nový rok. Veľakrát si dávame o polnoci rôzne sľuby a predsavzatia, ktoré sa nám málokedy podarí splniť, ale čo keď predsa...

A tak to skúšame znova a znova.

A čo ste si Vy priali do Nového roku 2013? Ja som sa tiež zamyslela nad tým, čo by som odpovedala na túto otázku – a myslím, že by som si priala presne to čo Vy, v prvom rade by to bolo zdravie, šťastie a láska pre všetkých mojich blízkych a známych. Okrem toho by som si priala trochu zmeniť niektoré veci, ktoré sa týkajú nás všetkých, čo žijeme v našej obci.

Keď som čítala úryvky z knižky p. MUDr. Melterovej a videla tie staré fotografie, závidela som, aký čulý spoločenský a kultúrny život bol niekedy v našej obci. Aj keď bol život asi ťažší a chudobnejší ako dnes, pôsobilo to na mňa dojmom, že sa ľudia vedeli viac zabaviť a rozveseliť. Hrávali divadlo, chodili do kina, zakladali spevácke súbory a preto jedným z mojich novoročných prianí by bolo, aby sa do Rudňan opäť vrátil život, aby sa niečo dialo, aby to tu žilo. Aby sme konečne po rokoch oživilí kultúrny život v obci a vrátili sa k usporiadaniu ľudových veselíc, plesov, organizovaniu kultúrnych vystúpení, na ktoré by sme pozývali známych umelcov. Bolo by pekné stretnúť sa pri podujatiach, ktoré by stmelili celé rodiny, či už pri turistike alebo pri spoločných brigádach ako to bolo niekedy, keď obecný rozhlas vyhrával a pritom sa upratala polovica obce. Priala by som si, aby sa ľudia viac zaujímali o dianie v obci, viac sa stretávali, nezatvárali sa za dverami bytov a domov, lebo jeden druhému majú ešte vždy čo odovzdať. Cítim to aj ja, keď si občas idem zahráť volejbal / oveľa menej často ako by som si priala / a napriek „ťažkému“, dňu, alebo zlej nálade tam vždy vnútorné pookrejem, lebo tá partia úžasných, pozitívne naladených ľudí ma nabíja neskutočnou energiou. A práve takýchto zanietých ľudí / pre akúkoľvek pozitívnu činnosť / nám treba. Dovolím si povedať, že takých ľudí je v Rudňanoch dosť.

Je pohodlné splynúť s davom, nechať sa len tak unášať a chcieť zmeniť niečo bez vlastného pričinenia a len tak kritizovať prácu ostatných. Viem, naozaj je to ľahšie riešenie, ale čo keď budeme niekedy ľutovať, že sme z toho davu nevystúpili, že sme neurobili niečo krásne, bláznivé, čo by nás utvrdilo v tom, že život je nielen o práci a problémoch, ale aj o vzájomných stretnutiach, ľudskosti, tolerancii a porozumení.

To je moje (po) novoročné pranie. Možno tak ako ostatné novoročné prania upadne do zabudnutia, ale čo keď predsa...

Ing. M. Malecová

■ Z REDAKČNEJ POŠTY

Šiesty december sa niesol v znamení MIKULÁŠA, ktorý v sprievode anjela a čerta navštívil naše materské a základné školy. Touto cestou sa chceme poďakovať predstaviteľom našej samosprávy za sladké mikulášske balíčky.

■ Boli sme vo Viedni

Okresná rada SZPP v Spišskej Novej Vsi v spolupráci so základnou organizáciou v našej obci na čele s jej predsedom p. Jánom Bodnárom pripravili nielen pre svojich členov, ale i pre hostí, výlet do metropoly Rakúska Viedne, ktorý sa uskutočnil 7.12.2012, v čase vianočných trhov. Mesto nás privítalo krásnou vianočnou výzdobou, ktorú sme tamajším obyvateľom ticho závideli. Stálo za to vidieť tú vysvietenú nádhru, zvlášť, keď sa nad mestom rozprestrela tma. Mrazivé počasie spôsobilo to, že sme s radosťou ochutnali vianočný punč, aj keď jeho ceny boli pre nás Slovákov trochu privysoké. Ale všetci sme sa tešili z hrnčekov, ktoré sme si doniesli ako suveníry. Plní zážitkov sme sa vracali v noci domov s konštatovaním, že všade dobre, no doma je najlepšie a že naše vianočné trhy sú predsa len atmosférou a družnou náladou najkrajšie. *Mgr. Kandráčová Katarína*

■ Divadelné predstavenie MRÁŽIK

Kto by dnes nepoznal známu ruskú rozprávku Mrázik, ktorú môžeme každý rok sledovať v televízii počas vianočných sviatkov a vždy pri nej nájsť príjemné potešenie? Snáď už každý. Táto pekná rozprávka sa stala motiváciou pre realizáciu divadelného predstavenia, v ktorom hlavné úlohy stvárnilí žiaci IV.A a V.A triedy ZŠ v Rudňanoch. Rozprávku so známymi postavami ako Nástenka, Marfa, Ivan či Mrázik sme doplnili o nové moderné prvky, ktoré rozosmiali nejedného diváka. Vďaka a pochvala za výborné herecké výkony patrí žiakom: Samuelovi Vincentymu (Mrázik), Daliborovi Almášimu (Ivan), Nikole Kandráčovej (Nástenka), Klaudivi Dewerovej (Marfa), Veronike Vytykáčovej (Marfina matka), Matúšovi Mrázovi (Nástenkin otec), Radke Módovej (Ivanova matka), Adriánovi Horváthovi (hrbík), Stelke Jendrekovej (ježibaba), Daniele Džavanovej (rozprávač), Dominike Šaršanovej (slniečko), Olge Dunkovej (kráľovná), Rastovi Berkymu (princ) a Lucii Horváthovej (lesná víla). Touto cestou ďakujeme aj Helene Kucajovej a Božene Oreškovej za nádhre usité kostýmy, Mgr. Slávke Girgašovej za pomoc pri tvorbe kulís, Mgr. Mariánovi Vytykáčovi a taktiež ZŠ Rudňany, MŠ Rudňany, SZŠ Rudňany, ZŠ s MŠ Poráč, OcÚ Rudňany, rodičom a známym, ktorí prišli povzbudiť a oceniť niekoľko týždňovú prácu našich žiakov. Fotky i samotné video divadelného predstavenia si môžete pozrieť na internetovej stránke ZŠ: zsrudnany1.edupage.org.

Mgr. Lívia Milaniaková

SPOLOČENSKÁ RUBRIKA

Obyvateľstvo obce
k 30. 11. 2012

■ Štatistika obyvateľstva za rok 2012

Prírastok

Narodenie 135/117

Prisťahovanie 52/30

Spolu 187/147

Úbytok

Úmrtie 19/6

Odstahovanie 52/17

Spolu 71/23

Stav podľa vekových kategórií	Spolu	Muži	Ženy
Spolu	4053/2088	2002/1013	2051/1075
Deti do 18 rokov	1628/1264	800/609	828/655
– z toho do 15 rokov	1403/1114	691/539	712/575
Ostatní obyvatelia	2425/824	1202/404	1223/420

Úmrtie

december

Agnesa Gromovská *1929

január

Milan Ilkovič *1948

Ivan Melega *1966

Lukáš Horváth *2013

december

Daniel Pecha

Anna Mária Červeňáková

Roman Horváth

Liliana Horváthová

Oliver Borák

Jozef Horváth

Natália Rumančíková

Markéta Vodhanelová

V mesiaci január

október

Kamila Dunková

Viktória Horváthová

Damián Rusnák

november

Júlia Horváthová

Jozef Horváth

Lenka Horváthová

Nela Bjelončíková

Rastislav Horváth

Livia Červeňáková

Denisa Pechová

Timea Fedoreková

Sebastián Fedorek

Rastislav Berky

Blahoželáme jubilantom

70 rokov

Maričák Štefan

Horváthová Alolfína

65 rokov

Harabin Milan

60 rokov

Offeritzová Anna

Pecha Michal

25. výročie sobáša

Luboš Hladt a Gabriela
rod. Kitanová

■ OZNAM

Obec Rudňany, ako správca daní z nehnuteľností, týmto upozorňuje občanov, u ktorých v roku 2012 nastali zmeny vo vlastníckych vzťahoch k nadobudnutým nehnuteľnostiam, aby podali v termíne do 31.1.2013 nové celkové alebo čiastočné priznanie.

Nové tlačivá priznaní si môžu vyzdvihnúť na OcÚ č. dv.8 - u p. Cvengrošovej.

Daň je splatná po vyrubení daní rozhodnutím - po nadobudnutí jeho právoplatnosti.

Ďalej žiadame občanov, ktorí si chcú uplatniť úľavu na poplatku KO, nech predložia potrebné doklady v zmysle VZN č. 3/2012 tiež do 31.1.2013. (je potrebné predkladať každý rok nové)

Božena Cvengrošová,
sam. referent daní a poplatkov

POĎAKOVANIE

Odišiel ticho, už nie je medzi nami, no v našich srdciach bude žiť spomienkami.

Vyjadrujeme úprimné poďakovanie za prejavy sústrasti, kvetinové dary všetkým príbuzným, priateľom a známym, ktorí sa dňa 3. januára 2013 prišli rozlúčiť so zosnulým MILANOM ILKOVIČOM a odprevadiť ho na jeho poslednej ceste.

Za dôstojnú rozlúčku zvlášť ďakujeme vdp. pánovi farárovi Matúšovi Perignéthovi, Miroslavovi Blišťanovi, Mgr. Kataríne Kandráčovej a Ing. Karolovi Novotnému - správcovi cintorína.

Mama a súrodenci s rodinami

SPOMIENKA

Na krídlach anjela vzlietol som v dial', necítim bolesť,
už necítim žiaľ. Necítim života bolestné muky, tam
niekde v dialke ma objali pánové ruky. Trpkosť osudu
tá ma už nemučí, ja našiel som pokoj v nebeskom
náručí.

Dňa 2. februára 2013 uplynie 30 rokov od smrti nášho drahého otca Františka ALMÁŠIHO a 18. júla 2013 uplynie 10 rokov od smrti našej druhej mamy ANNY ALMÁŠIOVEJ, rod. JURIŠINCOVEJ. Ti, ktorí ste ich poznali venujte im s nami tichú spomienku.

Deti s rodinami